

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravištvo v
Katoli. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2. I., 17

Izhaja vsak dan, izvenred-
ne delje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 290.

V Ljubljani, v torek 17. decembra 1901.

Letnik XXIX.

Marschroute.

Poročali smo v soboto o govoru dr. Treota v Bežani, ki sicer nima drugega pomena, kakor da se iz njega razvidi misljenje goriških liberalcev. Povdarjali smo zlasti, da je rekel, da bi bila zveza z Italijani »slepljenje naroda« in »popolna prodaja narodnogospodarskih interesov«. Ta beseda je globoko spekla »Narod«, ker so si kranjski liberalci svesti svoje krivde. Zato je pa dr. Tavčar takoj dal nezanesljivim Goričanom pouk, kako se dela prav po liberalno. Če bi bila »Edinost« napisala kaj takega, kar je rekel dr. Treota, bi jo bil »Narod« enostavno obrcal in ozmrjal, pa bi bilo dobro, a »Soča« je zadnji čas »Narod« včasih celo prekosila v surovosti, in to ljubljanskim liberalcem tako imponira, da je pouk postal uprav očetovsko mil in prizanesljiv. »Proti klerikalci tudi v deželni zboru!« to je »Narodovo« geslo. »Poslanci naprednega mišljenja so potom boja prišli v dež. zbor in je torej njihova dolžnost, da tudi v deželni zboru energično in neustrašeno zastopajo tista načela, katerih zmago pomeni njihova izvolitev«.

Zvežite se z liberalnimi Italijani proti svojim slovenskim bratvom, kakor smo se mi kranjski liberalci, zatajivši stari narodni slovenski program, zavezali z Nemci! tega se ne upa reči naravnost, ker obmejni Slovenci za kaj takega še niso tako zreli, kakor kranjski liberalci. Zato pa hodi po ovinčkih in piše:

»V deželni zboru se pojavljajo včasih vprašanja, pri katerih resnično napredni poslanci ne morejo soglašati s klerikalci, ker spadajo v kompetenco dež. zbora tudi stvari, pri katerih imajo klerikalci svoje posebne interese. V tem oziru pa govor dr. Treota ne daje nobenega pojasnila. Po naši sodbi bodo napredni poslanci pri tistih zadevah morali na vsak način samostojno nastopati. To nikakor ne izključuje soglasnega postopanja v narodnih in gospodarskih vprašanjih, ako bo to s klerikalci sploh mogoče, kar z ozirom na postopanje dr. Gregorčiča v bivšem dež. zboru še ni prav gotovo. Ako pa mislijo napredni poslanci, kar se da tudi sklepati iz besed dr. Treota, na popolno zjedinjenje s klerikalci, ako si mislijo delovanje v dež. zboru tako, da bodo zatajevali vsa tista načela, zaradi katerih je nastal boj, potem se bo pač vsa javnost morala vprašati: čemu se je vodil ves boj, čemu je bilo treba toliko težkih žrtev, če se potem — kapitulira«.

Vsakdo, ki pozna dr. Tavčarjevo geslo: Moje ime je moj program: Boj proti klerikalizmu; kedor je zasledoval zadnje delovanje liberalcev, ki je popolnoma odstranilo narodno-gospodarske interese in je naperjeno edino le proti nasprotnim si slovenskim bratom, kdor pozna ono točko liberalnega bojnega načrta, ki pravi: Zapostaviti je treba narodna vprašanja za boj proti klerikalizmu — vsak tak razsoden politik ve, da ta mi gljaj ne pomeni nič drugega, nego priporočilo liberalne zveze med Slovenci in Italijani na Goriškem po vzorcu slovensko-nemške liberalne zveze na Kranjskem.

Goričani si naj dobro zapomnijo to, in se naj po tem tudi ravna!

Kmetijske zadruge.

(Govor posl. Povšeta.)

(Dalje.)

Eno je gotovo, gospoda moja: Kmečki stan bo še le tedaj rešen, kadar se nam bo

posrečilo, rešiti tudi vprašanje razdolžitve tega stanu. (Pritrjevanje.)

SedANJI načrt v primeri s prejšnjimi.

Posvetovati se imate, gospoda moja, o zakonski predlogi, o kateri moramo odkrito priznati, da je nastala po kompromisu. Ozir se je jemal na vse mogoče ugovore. To, v čemer je prva predloga šla morda res predaleč — zdaj se že šestič vloga predloga — se je zdaj v zadnji predlogi izpustilo.

Bistveni moment je ta, da se je uveljavilo popolnoma avtonomistično načelo.

Jaz ne spadam med politike, kateri se z vso silo potegujejo za avtonomijo, že zaradi razmer v svoji domovini in v drugih krajih, v katerih prebivajo moji rojaki. A priznati moram po pravici, da nas opravičujejo deželnokulturne razmere sedemnajstih avstrijskih kronovin, da se oprimo v tej predlogi avtonomistiškega in deželnega načela. (Pritrjevanje.)

V tej predlogi pa imate, gospoda, tudi vse garancije zato, da morete ta drž. okvirni zakon tako izdelati, kakor odgovarja najbolje deželnokulturnim razmeram vaše kronovine.

Ves zakon je osnovan na načelu obveznega združevanja. Ko smo se posvetovali o prvi predlogi, smo dolgo debatirali sem in tje v poljedelskem odseku, ali naj bo pristop prostovoljen ali naj se vsak poljedelec prisili, da vstopi v to organizacijo.

Ce določujemo pojem zakona kot: »stanovska organizacija avstrijskih poljedelcev«, moramo se izreči za obvezni pristop, ker le tedaj je mogoče govoriti o organiziranju avstrijskih poljedelcev. Če se to načelo postavi in pojasni, pa dam prav onim gospodom, kateri zahtevajo, naj se iz zakona odpravijo vse one določbe, ki zahtevajo od stanovske organizacije takih nalog, katere so same na sebi riskantne, kakor n. pr. ustanovitev podjetij. Tako se je v prvi predlogi omenjala tudi ustanovitev skladišč, magacinov, klavnice itd., katere so se vse prištevale v področje stanovske organizacije.

Ce naj bo vsak poljedelec prisiljen, da pristopi k organizaciji, moramo pa skrbeti za to, da se mu ne naloži množica dolžnosti, katerih ne more biti dolžan sprejeti, ki bi ga mogle mnogokrat zadeti po mnenju slučajne večine.

Naglašam še enkrat, da smo se pri tej zakonski predlogi ozirali na vse mogoče ugovore, morda bolj — odpustite, da kot vnet prijatelj te predloge to izrečem — morda bolj, kakor je v soglasju z mojimi idealnejšimi nazori. A kot poljedelec sem preveč resen v svoji sodbi, da ne bi znal računati s praktičnimi vprašanji in težnjami, ker mi je pred vsem ležeče na tem, da se vendar enkrat približa čas, ko bodo avstrijski poljedelci organizirani.

Ne rečem, da bo ta organizacija sama že rešila poljedelstvo, a ž njo se ustvari temelj za nadaljnje zgradbe agrarne reforme, reforme avstrijskega poljedelstva. (Pritrjevanje.)

Denarna sredstva.

Bistveno se je ugovarjalo prvi predlogi glede odmerjenja doklad. In jaz tudi sam priznavam, da so poljedelci že siti raznih doklad, za katere je že komaj moči najti imen, da bi jih naštel. A če se zakonito določi: Ti moraš za to in ono, za ceste, za zdravstvene namene itd. plačati svojih 4 od-

stotkov, 5 odstotkov, tedaj moram jaz kot prijatelj kmečkega stanu reči: Poljedelec bo morda prvi hip ugovarjal, a tu je popolnoma opravičeno, da se naloži majhen znesek, ker brez denarnih sredstev ne bodo mogle delovati stanovske poljedelske zadruge. Z veseljem bomo pa tudi pozdravljali, če se posreči — kot sem slišal — doseči, da dajo država in dežele zneske za stroške, ki jih bo povzročila stanovska organizacija. Stvar vlade je, da se za to potegne.

Ker je že enajst let preteklo, kar se je napovedal ta organizacijski predlog, mislim, da bo pač zbornica dobrohotno sprejela ves zakonski predlog, da se izpolnijo želje avstrijskih poljedelcev.

Resna izvršitev.

A zakon na papirju še ne pomaga nič. Tu bo dolžnost onega moža, kateremu je krona poverila skrb za interese kmetijstva, da oživi mrtvo črko postave. In jaz mislim, da je bilo samo do tega poljedelskemu ministertvu, ko je opetovano spravilo predlog pred zbornico, in da ni hotelo ustvariti le zakona na papirju, ampak zakon, ki krepko živi in deluje; jaz mislim, da bo znal poljedelski minister svoj vpliv tudi uporabiti v vseh kronovinah in deželnih zbiorih, in da se bo tudi v resnici izvrševal.

A nj. ekselencija naj nikar ne pozabi, da brez denarnih sredstev ne bo mogoče izvesti to veliko reformatično delo v korist avstrijskemu poljedelstvu, in jaz bi ga že zdaj opozoril na obljubo, ki jo je dal svoj čas poljedelski minister grof Ledebur skupno s finančnim ministrom tedaj v zbornici, ko je rekel, da ima pripravljen predlog investicijskega posojila za poljedelske namene. To posojilo naj bi se dalo zadrugam — po ministrovih besedah — brezobrestno za pet let ali dalj, da bi mogle uspešno začeti svojo visoko nalogo.

Ce bo delal finančni minister težave, recite mu, da se gre tu za rešitev največjega, delavnega stanu (Tako je!), recite mu, da če se najdejo stotine milijonov za topove, trdnjave in orožje, se mora najti nekaj milijonov tudi za poljedelstvo. Recite mu, da se gre tudi tu za zgradbo trdnjav, v katerih naj avstrijski poljedelec najde brambe in zavetja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Razprava o kmetijskih zadrugah

v zbornici prav dobro napreduje, le žal, da obveljajo nekateri preminjevalni predlogi, ki dobri stvari in namenu, kateremu ima služiti zakon, več škodijo nego koristijo. V včerajšnji seji, ki je trajala do 9. ure zvečer, je zbornica sprejela § 12 in pričela razpravo o §§ 13, 14 in 15 (doneski zadruge). Izmed slovenskih poslancev sta poleg poročevalca Povšeta govorila poslanca Berks in dr. Žitnik. Razprava se nadaljuje v današnji seji in bržkone tudi zaključi. — Pred pričetkom razprave je ministerski predsednik odgovoril na interpelacijo Bareutherja in Schalka glede zistiranja ustave na podlagi raznih časniških poročil. Dr. Koerber se je skliceval na svoje zadnje pojasnilo v tej zadevi.

V poljskem klubu

je navstal te dni mal razpor, čegar posledica je izstop posl. viteza Kozłowskega iz parlamentarne komisije tega kluba. Ta mož načeluje oni skupini v poljskem klubu, ki

je prijazna takozvani energični postulatni politiki in želi ožje zveze s Čehi. Ker pa se pri taki politiki hote ali ne hote mora zadeti na stvari, ki pogosto niso všeč osrednji vladi, in ker se v kaj takega ne spušča vitez Jaworski s svojimi zvestimi kimovci, je umevno samo ob sebi, da se je Kozłowski, ki noče spadati med ponižne sluga Jaworskega, raje umaknil.

Klofač v stiski.

Češkemu socialističnemu poslancu Klofaču se silno slabo godi. Njegov list »Česká demokracie« mu povzroča velike preglavice. Enkrat je že moral plačati 2000 K, oziroma so mu zarubili dijete, sedaj se je pa zopet nabralo toliko dolga, da ga mož nikakor ne zmore. In naravna posledica tega nevarnega položaja je ta, da list preneha z novim letom. In s tem tudi ugasne Klofačeva slava, ker je nihče ne bo zagovarjal.

Szell in Angleži.

V ogerski poslanski zbornici se je minuli teden vršila zanimiva razprava o nakupovanju ogerskih konj za Angleže. Opozicijski poslanci, posebno pa zastopnik sedmograških Nemcev, so vlado trdo prišli radi kršenja nevtralitete. Szell je nato odgovoril, da ni na Ogorskem v veljavi nikaka prepoved proti nakupovanju konj in jih torej dotlej sme vsak kupovati; Angležem je pa naravnost izrazil vse svoje simpatije in jim izrazil svojo zahvalo za naklonjenost, ki so jo izkazovali napram Mažarom. — Szell si je s tem stekel nevenljivih zaslug v očeh angleških državnikov. »Times« ga kujejo v zvezde kot »prvega evropskega državnika, ki je imel pogum, ustaviti se Angležem sovražnemu gibanju«. Omenjeni list dostavlja, da bo angleški narod znal ceniti simpatije ogerskega naroda. Radovedni smo, kako se to zgodi.

Pruski deželni zbor

je sklican na 8. januarja. Snideta se ta dan obe zbornici, gosposka in poslanska. Na dnevnem redu bo poleg rednih deželnih zadev tudi carinski tarif, kanalska predloga in pa brezdomno tudi zadnja vrešenska obsodba.

Angleški častnik za Bure.

V Londonu je izšla te dni zanimiva knjižica z naslovom »With Rimington«, ki jo je izdal angleški stotnik Philipps. S to knjigo angleškega aktivnega častnika Chamberlain in njegovi trabantje gotovo ne bodo zadovoljni, kajti tako črno dosedaj še noben burski prijatelj ni slikal razmer v Južni Afriki. Z obžudovanja vrednim pogumom biča ta mož angleške strategije in obsoja njih vojskovanje. Iz njegovega spisa se razvidi, da je trdno prepričan, da Anglija nikakor ne bo mogla zlomiti odločnega odpora Burov in da bo popolnoma zaman ves njen trud.

Umrljivost burskih vjetnikov.

Londona vlada je objavila te dni takozvano »višnjevo knjigo«, v kateri se nahajajo pisma nadkomisarja Milnerja in kolonijalnega ministra Chamberlaina v zvezi zmanjšanja števila ubeglikov v velikih koncentracijskih taborih in glede osnove manjših taborov. Pri tej priliki se pa Milner in sicer oficijelno pritožuje nad veliko umrljivostjo mej ujetimi Buri. V angleških taborih je v oktobru umrlo 3156 belih, v novembru pa 2807 oseb. Mej temi je bilo 4904 otrok. Od junija do konca novembra je umrlo skupno 12.441 Burov, mej temi 10.113 otrok. Vseh Burov je sedaj v angleških

taborih do 117.964. Številke pač jasno govore, kako »človekoljubno« ravna Angleži z ujetimi Buri.

Dopisi.

Iz domžalske okolice. Liberalna zavijanja. Naši liberalci so res izšolani lažnjivci. Lagati znajo, kot bi smodil, in ravnaajo so pri tem do pičice po »Narodovem programu«: Laži kar moreš, nekaj bo že ostalo. Tudi po deželi so se liberalci poprijeli tega gesla, in reči se mora, da prav dobro napredujejo v lažeh. To jim gre že kar mojstersko. Priznati se jim mora, da imajo talent za to. Mi smo zadnjič v slovencu dokazali, da dotični človek, ki je v Stobu skrunil nedolžne deklice, ni klerikalec, in to trdimo še danes, in to trdi cela občina razun liberalcev.

Mi poznamo tega nesrečnega človeka že od mladosti, lažnjivi »Narodov« dopisnik ga osebno še ne pozna ne. Ta človek nadalje trdi, da je oni nesrečnež hodil redno k izpovedi, k procesijam in na božja pota. Ni res, to je grda laž, to mi lahko trdimo, ne pa »Narodov« dopisnik, ki v tem oziru ni prav nič boljši. Ta skrunitelj je popred tulil z domžalskimi liberalci, ko so pa socialni demokratje imeli v Domžalah svoje shode in svojim pristašem obetali denar, je prestopil k njim in željno pričakoval denarja, a čakal je zaman. Zdaj pa, ko je mož pod ključem, kričijo liberalci: Ne poznamo tega človeka! in tebi nič meni nič vrgli so ga klerikalcem na hrbet. Ali niso res to iznajdljivi mojstri?

»Narod« tudi piše: »Mož je bil klerikalec, kakor so vsi možje v Stobu, kamor ne hodi noben napreden list, in kjer za napredno stranko še nikdar ni bil oddan noben glas«. Mi odločno odklanjamo to laskavo pohvalo, deloma ker ne maramo od njega pohvale, deloma ker ni povsem resnična. Sicer je resnica, da je Stob poštena in katoliška vas, ki ne pusti k sebi nobenega lažnjivega liberalnega lista, pač pa roma v njo vsakih štirinajst dni 25 »Domoljubov« in nekaj »Slovencev«.

V tej luknji tiči zajec. To najbolj bode »N.« dopisnika, da Stobljani ne sprejmejo nobenega liberalnega lista in da so po veliki večini res klerikalci. Ker so drugi Stobljani klerikalci, torej mora biti tudi ta nesramnež klerikalec. To je liberalna logika! Tudi besede »kjer za napredno stranko še nikdar ni bil oddan noben glas«, niso prav resnične.

Res je, da Stob odločuje pri vsaki volitvi, a vendar jih je nekaj, recimo 8, ki volijo z liberalno stranko, in ravno ti liberalci so jako vznemirjeni, ker trdi »N.« dopisnik, da je cel Stob klerikalen.

»Narod« trdi tudi, da je ta nesramnež že moral biti vsled tega klerikalec, ker je hodil v cerkev in k spovedi. Kaj sledi iz tega? Da je vsak klerikalec, kedor hodi v cerkev in k spovedi. Pa kaj sledi še iz tega? Kdor hoče biti pristen liberalce, ne sme hoditi v cerkev. Konečno sledi iz tega, da vsak liberalce mora biti brezverec, ali recimo, vsaj slab kristjan. V tem oziru ima pa prav, in po tem se poznajo pravi liberalci.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. decembra.

»Narod« in dr. Šusteršičev shod. Cim sijajnejši je kak pojav na naši strani, tem »revnejši« se »Narodu« zdi. Tako »Narod« piše, da je bila pri dr. Šusteršičevem shodu v nedeljo dvorana »Katoliškega Doma« »še vedno prevelika« in je bilo na shodu samo »dobro računjeno, kacih 250 poslušalcev«. Tako oslepi »Narod« — jeza. Samo jeza, da s svojo gonjo ni dr. Šusteršiču odvzel niti enega volivca, more »Narod« tako oslepiti, da hoče utajiti to, kar je v »Katoliškem Domu« videlo nad 400 mož, mej njimi tudi nekaj liberalnih pristašev. Mi privoščimo »Narodu« to — zadnjo tolažbo, vsaj se ž njo pri vseh, ki so videli nedeljski shod, neusmiljeno blamira. V dvorano je rediteljstvo pripuščalo tudi došle socialne demokrate in došle liberalne pristaše razven enega, katerega obnašanje je splošno znano. Shod torej ni bil omejena — redneljudi. Dvorana

je bila tako polna, da ljudje niti v dvorano niso več mogli. Celo z odra so se morale odstraniti kulise, da so volivci dobili tudi na odru prostora, a še ni bilo dovolj, stati so morali volivci celo v sosednjih sobah! Meščanstvo je bilo na shodu častno zastopano. Prišli so možje, ki odvagajo s svojo poštenostjo in uplivom 100 liberalnih kričadcev. Prišlo je na shod tudi nekaj krščanskih socialk, ki so kot članice kršč. soc. organizacije, ki je sklicala shod, želele slišati govor drž. poslanca. Dobile so prostor na galeriji. In kako jih fini »Narod« titulira! Pravi jim »sedem bab«. Mi liberalci nismo nikdar z »babami« našgali. List, ki se je zgražal nad nami, psuje ženstvo, ki ne trobi v njegov rog, na tak način. Končno pa naj še nekaj popravimo. »Narod« pravi, da je dr. Šusteršič dejal, da uganja narodnonapredna stranka oslarije, dr. Tavčar je vodja narodnonapredne stranke, torej je dr. Tavčar »hauptsotel«. Dr. Šusteršič je pa dejal, da je dr. Tavčar rekel v Zagorju sam, da je storila »napredna« stranka mnogo oslarij; oslarije delajo pač osli; dr. Tavčar je pa voditelj »naprednjakov«, torej —

Nadvojvoda Fran Ferdinand — podružnici družbe sv. Cirila in Metoda. Na udanostno izjavo podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Prevaljah se je nadvojvoda Fran Ferdinand podružnici kot »katoliškemu šolskemu društvu Cirila in Metoda za spodnjekoroške Slovence« zahvalil ter se je izrekel, da je izjavo z zadovoljstvom sprejel.

Za slovensko vseučilišče so odposlale prošnje občine Borovnica, Preserje in Gojzd. Peticijo za vseučilišče v Ljubljani je odposlala tudi »Hranilnica in posojilnica« v Gojzdu. — Potem mestnega magistrata so poslale peticije na ministerstvo občine: Bojsno, Gradišče iz Vrhe pri Slovenjem gradu ter ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trbovljah.

Čehi za vseučilišče v Ljubljani. Poročali smo, da je v starašinstvu stolnega mesta Prage, v seji, ki se je vršila prve dni t. m., dr. Groš vložil predlog glede univerze v Ljubljani. Zanimalo bo naše čitatele, ako dotični predlog podamo dobesedno. Predlog se glasi: »Med tem, ko zahtevamo kulturno potrebo za svoj narod, vseučilišče v Brnu, ne moremo drugače, kakor da povzdignemo svoj glas na korist enake kulturne zadeve, za katero delujejo naši jugoslovanski bratje — Slovenci. Nagibi prava, spodobnosti in koristi nas silijo, da tudi drugi narodi slovanski v tej državi, zlasti da slovenski narod dobi samostojno slovensko univerzo v Ljubljani, na kateri bi se odgojevala v narodnem jeziku inteligenca, ki bi zamogla delovati za kulturno povzdigo ne le lastnega, po cela stoletja krivično preziranega naroda, ampak tudi v korist drugih jugoslovanskih narodov. Z napravo slovenske univerze v Ljubljani z učenim slovenskim jezikom izpolni država le svojo dolžnost do zvestih in požrtovalnih občanov in tej dolžnosti se ne sme izogniti iz kakih malenkostnih ozir. Občinsko starašinstvo z žalostjo in nejevoljo gleda rastočo vsenemško agitacijo proti vsakemu, še tako pravičnemu postulatju češkega naroda in drugih slov. narodov, ki hočejo živeti kot enaki med enakimi in branijo le, kar je njih lastnina in prepuščajo tudi drugim, kar jim gre; le agitacija, ki stoji na stališču barbarskega pestnega prava in ki sistematično goji le narodno sovraštvo, ne kaže v svojih pojavih nič drugega kot pomanjkanje smisla za pravo in za pravičnost. Občansko starašinstvo se pridružuje vsem protestom proti težnjam, ki hočejo porušiti v zakonu zajamčeno enakopravnost narodov v tej državi, in pričakuje, da v zadevi višjih šol slovanskih odločijo poklicani faktorji tako, kakor to zahteva korist države in narodov, ki v tej državi iščejo opore svojemu kulturnemu razvoju«.

Osebnosti. Naš rojak znani slovenski pesnik gospod Franjo Neubauer, duhovnik djakovske škofije, je nameščen kot katehet na kr. realni gimnaziji v Zemunu v Slavoniji. Prej je bil kaplan v Putincih. — Koroški deželni odbornik baron Leopold Aichelburg-Labia v Celovcu je od

cesarja odlikovan z redom železne krone III. vrste.

Petindvajsetletnec kot okr. šolski nadzornik praznuje dne 22. grudnia t. l. v Postojni gospod Janez Thuma. Logaško in postojnsko učiteljstvo mu priredi ta dan »častni večer« s sodelovanjem postojnskega salonskega orkestra.

Obrambno društvo se je včeraj ustanovilo. V »Katoliški Dom« je prihitelo včeraj ob 2. uri popoldne veliko število katoliško-narodnih somišljenikov, ki čutijo vsi, da je v naših sedanjih žalostnih razmerah neobhodno potrebno tako društvo. Predsedoval je vč. g. Kolar. G. dr. Lampe je v glavnih obrisih opisal potrebo take organizacije z ozirom na izkušnje zadnjega časa in delokrog, ki ga bo imela. Osnovala se bo v kratkem društvena pisarna, iz katere bodo dobili člani pojasnila. V odbor so voljeni gg. dr. Karlin, dr. Brejce, dr. Schweitzer, Smolnikar in dr. Lampe. Ker so liberalci tako silno radovedni, kaj da bo s tem društvom, jim povemo, da je to društvo zveza poštenih državljanov, ki se zavedajo svojih dolžnosti in svojih pravic v avstrijski državi, v varstvo zakona proti — morebitnim zlorabam ali pogreškom! Capito?

Vspored obdnega zbora »Slomškove zveze«. Dne 29. decembra (nedelja): Zabavni večer v veliki dvorani »Katol. Doma« s sodelovanjem oddelka ljubljanske meščanske godbe. Začetek ob 8. uri zvečer. — Dne 30. decembra (ponedeljek): Ob 8. uri sv. maša v kapeli očetov jezuitov. (Elizabetna cesta.) Ob 9. uri glavno zborovanje v veliki dvorani »Katol. Doma«: 1. Nagovor predsednikov. 2. Govor poslanca dr. Ign. Žitnika o šolskih in učiteljskih zadevah v državnem in deželnem zboru. 3. Govor g. Antona Doklerja, gimnazijskega profesorja: »Kako voditi čitanje?« 4. Poročilo gđne. Antonije Štupca: »Kakšno bode delovanje udov Slomškove Zveze?« 5. Poročilo g. Julija Slapšaka. 6. Poročilo odbora. 7. Slučajnosti. 8. Volitev novega odbora in sklepni govor. — Prijave in vprašanja je treba pošiljati predsedniku »Slomšk. Zveze« Franu Jakliču, učitelju v Dobrepoljah (pošta Videm) ali pa pod naslovom Uredništvo Sloven. Učitelja v Ljubljani.

K vprašanju »Čebelic« nam je poslal prijatelj ljudske organizacije sledeči nasvet: Najprimernejše je nalagati denar »Čebelic« v posojilnicah, ki naj za tako ulogo določijo najvišjo obrestno mero, vsaj pa po 4½%. Kjer so že večje in trdnjše posojilnice, te lahko prispevajo »Čebelic« v prvi sili za tiskovino, troški itak niso veliki in za vsako posojilnico prava bagatela, dobra stvar se pa vendar podpre. Proti zapravljanju, nečimnosti in razkošnosti, moramo nastopati že pri mladini. Mladina naj se uči štediti, da bo znala odrasla denar prav obračati. Misel o »Čebelicah« naj se goji tudi, ako le mogoče — po drugih društvih za odraslejšje, ne samo v kongregacijah. Bralna društva, pevška društva i. dr. slična lahko mnogo store. Vse imajo lahko v sebi »štedilne krožke«. — Kot organizatorji so poklicani v prvi vrsti duhovniki in učitelji, ki si bodo pa kmalu vzgojili dovolj zmožnih in zanesljivih sotrudnikov, ki bodo pod vodstvom in nadzorstvom radi in dobro opravljali naloženo delo. — Jaz mislim, da bi v ženskih kongregacijah lahko mnogo storila učiteljica, seveda prava krščanska učiteljica in vzgojiteljica naroda. V šoli začeto delo bi nadaljevala vspešno pri šoli odrasli mladini, vez med učiteljico in slovensko ženo bi ne prenehala, kakor po navadi sedaj. — Seveda je nekaj truda. Ako pa pomislimo, da samo nekaj »Čebelic« lahko privarčuje na leto tisoče narodnega premoženja, ki bi sicer šli gotovo za sladkarije, lišp, žganje itd. toraj neposredno v judovski žakelj, mora nas ta zavest oškodovati za ves mali trud. Na delo, bratje, saj »zrno do zrna pogača«.

Novo društvo. V Ustji se je osnovalo »Katoliško izobraževalno društvo«.

V bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu se je sprejelo meseca novembra 96 bolnikov, koncem

oktobra jih je ostalo 75, skupaj 171. Od teh se jih je ozdravilo 84, zboljšalo 11, neozdravljeni bili so 3. Umrl je 1, in sicer vsled krvavenja v možgane. V oskrbovanju ostalo jih je 72. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2321.

Napadel je 8. t. m. Jak. Kunstel iz Hrušice baje brez vsakega povoda na cesti iz Hrušice proti Jesenicam z odprtim nožem hraniln. uradnika Jurija Depoli iz Kranja, ko se je s trgovcem Edm. Roossom peljal na Jesenice. Udarcu se je Depoli pravočasno umaknil. Napadovca so prijeli. — V gozdu pri Mošnjah je 13. t. m. popoldne ob 3. uri neznan človek s kamenjem napadel 50letno kočarico Marijo Mulaj z Brezja, katero je dalje časa spremljal po gozdu, ter ji uropal nad 8 K denarja.

V tujini zblaznel. Na Vestfalskem je zblaznel rudar Anton Slak, doma iz litijskega okraja. Prepeljali ga bodo v domovino.

Božičnica I. in II. mest. slov. otr. vrta vrši se v četrtek 19. t. m. ob 4. uri popoldne, v veliki dvorani »Mestnega doma«. Vodstvo obeh zavodov vabi tem potom najuljudnejše vse dobrotnike in prijatelje otrok, zlasti učiteljstvo k tej slavnosti.

Ljubljanske novice. Napad pod Tivoli. Danes je bil pekovski pomočnik Jož. Glogovšek pod Tivoli napaden. Pekovski pomočnik Štrukelj ga je z nekim orodjem znatno ranil po glavi. Štrukelj je zbežal. — Nov poštni nabiralnik je dobila vojašnica dež. brambe. — Več luči! Prebivalci ob »Cesti na Loko«, Korunovi cesti in cesti v mestni log, se pritožujejo, da so že par večerov pogrešali razsvetljavo. Prižgalo se jim je elektriško razsvetljavo še le tedaj, ko so že šli k počitku. Takrat luči ne potrebujejo več, pač pa žele, da se jim razsvetljava da takoj ob večernih urah. — Ljubljanska je narasla 120 m nad normalom. Sava pri Zalogu je narasla za 080 m nad normalno višino.

Vojaške vesti. Naš rojak, višji štabni zdravnik v Petrovaradinu g. dr. Fr. Vrečer je stopil v pokoj ter se naselil v Gradcu. — Vojaško-duhovni profesor II. razreda v mariborski kadetni šoli g. Tajek je postal profesor I. razreda.

Mariborski obč. svet bode imel prihodnjo sredo sejo, v kateri bode razpravljalo o novem posojilu 1.100.000 K in o prošnji društva nemških učiteljev za ustanovitev nemškega ženskega učiteljišča v Mariboru.

»V znamenju križa«. To krasno dramatično zgodovinsko sliko Wilsona Barreta v 5 dejanjih, ki se je v nemški prestavi na Dunaju nad 50krat predstavljala pri popolnoma razprodanem gledališču, predstavljajo sedaj tudi v Gradcu z velikanskim vspehom v mestnem gledališču. Ali bi slovensko »Dramatično društvo« ne moglo dobiti tudi dobrega slovenskega prevoda?

Neprostovoljna kopel. V soboto zvečer se je v Mariboru vsled silnega pritiska odprl hidrant novega vodovoda, ki je vendar že toliko dovršen, da se ga stranke poslužujejo. Vsa Dravska ulica je bila skoro pod vodo, posebno v hišo št. 10 je pridrla veliko vode. Vodprtino, ki se je pri hidrantu v zemljo napravila, je padel neki deček in bil je v hipu do vratu v vodi. Ljudem se je posrečilo ga rešiti iz neprostovoljne kopeli.

»Edinost« prinaša sledečo vest: »Prošt Pesante v Poreču, zastopajoči kapitelj poreški in škofa Flappa; dr. Čleva, deželni odbornik istrski v imenu istega deželnega odbora; kanonik Buttignoni, zastopajoči kapitelj in kapitularnega vikarja Petronio v Trstu; ter slednjič prof. Benussi, zastopajoči tržaški magistrat, so se zbrali v deputacijo, ki imate dni odpotovati v Rim ter odnesti seboj pred sv. očeta papeža zahteve primorskih neodrešenih Italijanov, da se v teh dveh škofijah korenito odpravi vsaka sled slovenskega jezika v rimsko-katoliških cerkvah ter da se uložijo odločen protest proti naši stari pravici: slovenski glagoljski maši«. — Koliko je na tej vesti resnice, ne vemo, vsekakor smo pa prepričani, če je vest resnična, da bo sv. oče znal braniti pravice Slovanov.

Lahonske spletke in nova železnica. Kakor je znano, se ima po takozvanem investicijskem zakonu zidati skozi Bohinj v Trst železnica, katere zadnji kos vodi

iz Gorice preko Rihemberka, Štanjela, Dutovelj, Opčin v tržaško okolico, mimo Lonjerja, Rocola v Žaveljski zaliv. Proti temu načrtu so delali svoječasno različni faktorji, zahtevaje, naj se Gerica združi s Trstom, ne preko Krasa, temveč preko furlanske ravnine (takozvani Vallone). Zmagala je črta preko Krasa, deloma iz strateških ozirov, ker tako važne železnice nočejo imeti preblizu morja, deloma tudi iz ozirov na vipavsko dolino in Kras, ki sta bila od države do sedaj v gospodarskem oziru popolnoma zanemarjena. Dasi je ta proga že sankcionirana, izvestni krogi vendar še ne mirujejo. Društvo inženirjev in arhitektov v Trstu je po inicijativi mestnega svetovalca Gairingerja sestavilo spomenico, v kateri zopet zahteva, naj se dotični načrt, torej tudi zakon, spremeni v smislu zveze skozi furlansko ravnino! S to spomenico se je bavil v zadnji svoji seji občinski svet tržaški, a je nivsprejel, ker se boji, da bi vlada, ako bi se ji zopet delale sitnosti, vsega dela ne ustavila in si prihranila velike stroške. A v isti seji je izjavil Gairinger, da pristaši zveze skozi Furlanijo ne bodo mirovali, temveč da predložijo spomenico tudi državnemu zboru in ministerstvu ter da pošljejo celo deputacijo pred cesarja. Vsekakor naj bodo prizadeti krogi jako pozorni na te laške namere.

Občni zbor zaveze okrajnih bolniških blagajn vršil se je v nedeljo ob 11. uri dopoldne v Trstu. Prišlo je 18 slovenskih in 9 laških delegatov. Zapisnik zadnjega občnega zbora kakor tudi računski zaključek sta se odobrila. Ker rezervni zaklad še ni dosegel postavno določene svote, sklenilo se je, da blagajne prispevajo rezervnemu zakladu zaveze z najnižjo postavko, katero zakon določa, to je 10 odstotkov. Resolucija, s katero se vlada pozivlja, naj izdela načrt zakona za zavarovanje proti starosti in onemoglosti in predloži v nakrajšem času državni zbornici, se odobri. — Laška okrajna bolniška blagajna Tržič (Monfalcone) je prosila Zavezo, naj ji dovoli 4000 kron posojila. Princip slovenskih delegatov je bil v zadnjih letih, kolikor mogoče previdno postopati pri posojilih, posebno radi tega, ker vsako leto prosi kaka laška blagajna posojila. Slovenske blagajne so aktivne, dočim ima več laških blagajn zavezino posojilo. Čudno gospodarstvo je dovedlo do tega, da ima blagajna v Tržiču (Monfalcone) 8000 kron dolga. Komaj se je prošnja prebrala, vzdigne se delegat iz Kranja Kokalj in predlaga, naj se dovoli posojilo, in sicer brezobrestno. Predlog je bil sprejet. To je bilo prvič, da se je dovolilo brezobrestno posojilo. Značilno je, da se je od slovenske strani predlagala podpora laški blagajni. Gospod Kokalj je že lansko leto predlagal, da se laški odbor pooblasti, ako uvidi, da je laška blagajna v Pulju potrebna, katera je prosila 8000 kron posojila, a se je dovolila samo polovica, in to proti obrestim, da sme še tudi drugo polovico naprošenega kredita dati, ako uvidi potrebo te laške blagajne. Ako bi bil ta predlog lani obveljal, skoraj gotovo bi blagajna v Pulju takoj do bila vse, kar je prosila. A predlog je ostal lani v manjšini. Žal, da je letos glasovalo tudi nekaj slovenskih delegatov za Kokaljev predlog in tako so dobili Lahi za svojo blagajno večino. Zahtevalo se je od navzočega delegata, da pojasni razmere v tej blagajni. Navedel je, da se je slabo gospodarilo in da so dolžni zdravnikom, katerih so imeli sedem nastavljenih, in pa lekarni. Ta izgovor doseže vse pri vsaki laški blagajni, katera prosi posojila. Dolžnost slovenskih delegatov mora biti ta, da se bore proti čudnemu postopanju laškega zavezinega odbora, kateri je obenem tudi upravni odbor pri zavarovalnici proti neizplačam. Znano je, s kako mero se meri, kadar se kakemu slovenskemu delavcu pripeti nezgoda, a tudi, kako se meri Italijanom. Eden slovenskih delegatov je stavil protipredlog, naj se dovoli samo 2000 kron, ali proti obrestim. Ta predlog je ostal v manjšini. Posledica se je takoj pokazala. Laški delegat iz Pulja je rekel:

»Ako se je blagajni v Tržiču dovolilo brezobrestno posojilo, zakaj bi morala blagajna v Pulju plačevati obresti?« in je zahteval, naj se obresti črtajo. S tem predlogom je gospod Kokalj pomagal laški blagajni do podpore, menda ne na korist slovenskih. — Rezervni zaklad še ni dosegel določene višočine. Ako se bo dajalo brezobrestno posojilo, bode imela zaveza manj dohodkov, torej se ne bo rezervni zaklad tako naglo množil in slovenske blagajne bodo morale prispevati. V prihodnje je bolje, da taki slovenski delegatje doma ostanejo, ker veliko bolje je, da so doma, kakor da hodijo na občni zbor v korist laškim blagajnam.

Shod za italijansko vseučilišče v Trstu se ni obnesel veličastno, kakor so morda pričakovali prireditelji. Danes došli »Avanti« brije o njem neusmiljeno norce. Tudi po židovskem »Piccolo« sklepati, ki poroča jako mrzlo, niso voditelji zadovoljni. Trgovci niso zaprli prodajalnic, kakor so jih pozivali, in gledališče »Rossetti« ni bilo niti tako polno kakor o kakem slovenskem koncertu. Tudi demonstracije na ulicah po shodu so bile prav ponižne. Zaprli so samo eno osebo zaradi nekega klica (?) Nas najbolj zanimajo prikazni, ki so se pojavile na tem shodu in se tičejo Slovencev. To so naslednja dejstva: Socijalisti so se oficijelno udeležili shoda, in dva njihova sta govorila: Učekar in Domokos. Prvi je naglašal, da bi vlada morala dati Italijanom vseučilišče z ozirom na logiko in iz taktičnih razlogov. Komur nalaga bremena, temu mora dati tudi pravico. Ako ne da Italijanom pravic, ki jim gredo, je naravno, če se narod vzdiguje in protestira, kakor danes... Vlada krši ustavo, ako ne postopa z Italijani tako, kakor z drugimi narodnostmi. Socijalisti priznavajo, da je izobrazba naroda v vseh stopinjah potrebna, da isti zamore napredovati in doseči najvišji ideal človeštva: mednarodno bratstvo. Socijalisti hočejo z današnjim manifestom povedati onim pangermanom, ki pravijo, da Italijani niso vredni vseučilišča, da je minil čas, ko je bila ljudska šola v Avstriji za nemško deco — mučenstvo, ko so bile ljudske in srednje šole v rokah duhovnikov. Danes ima narod pravico do puka v lastnem jeziku, to zahteva naravno pravo... V tem smislu se je izrekel tudi shod socijalistov v Brnu. — Domokos ni povedal nič posebnega; želel je le, da bi vladajoči krogi omogočili delavstvu udeležitev na določanju usode domovine. — Državni poslanec Malfatti se je opravičeval, zakaj da je italijanski klub glasoval proti nujnemu predlogu glede slov. univerze: zato baje, ker ne sme nobena druga visoka šola imeti prednosti pred italijansko. — Ostali govorniki so podali vsak po en kup več ali manj blestečih fraz, ki nas pa manj zanimajo. Konstatirati moramo, da so socijalisti vabili svoje somišljenike na shod z velikimi lepaki ter da so bili na shodu, kakor poroča »Avanti«, tudi slovenski železničarji. Zakaj pa na shod za slov. univerzo, ki se je vršil minolo nedeljo, ni bilo g. Kopačeve garde?

Zakaj je odstopil dr. Venezian. In Trsta se najrazličnejše stvari poročajo o odstopu dr. Veneziana. »Avanti« piše, da je vlada sama prisilila dr. Veneziana, da odstopi radi nerednosti v občinski upravi. Račun o liberalni občinski upravi zaključuje z nezasišanim deficitom več milijonov.

Laška posurovelost. Poročali smo o grozni rodbinski tragediji med zakonskima Lagoj v Trstu. Te dni so umrlo ženo Lagoj nesli k počitku, kamor je že pred njo šel njen mož. Velika množica radovednih laških Tržičanov se je udeležila pogreba in ker je bila množica s svojimi simpatijami na strani pokojnega ubijalca, je ob njenem pogrebu prirejala gnjusne demonstracije ter celo pljuvala na krsto pokojne Lagoj. Taki sadovi dozorevajo ob laški dvatisočletni kulturi.

Prva nesreča pri zgradbi voda za Trst se je zgodila v bližini Proseka. Med mnogimi delavci, ki delajo na izvirku »Brojence«, je bil tudi 45letni delavec rudar Tullio Valzania iz Cesena (Italija). Ta nesrečnik je prirejal v jarku mino,

zar se mu je ista užgala in sprožila. Železni drog, ki ga je imel v rokah za vrtnanje luknje, mu je vsled razstrelbe odletel iz roke in ga z vso silo zadel v čelo. Mož je kmalo potem izdihnil svojo dušo.

Aretirani vojaški begunec. V Trstu so aretirali 26-letnega begunca Ivana Marvina iz Sežane. Marvin je pred časom pobegnil iz vojašnice v Rojanu. Izročili so ga vojaškim oblastim.

Defraudiral je poštni uslužbenec Hieronim Vusio iz Bola v Dalmaciji večjo svoto poštne denarja in potem pobegnil.

Važna pridobitev. Reški »Novi list« javlja, da je avstr. justični minister v principu priznal veljavnost izpitov na zagrebški univerzi tudi za tostransko držav. polovico. Ako bi se na zagrebškem vseučilišču ne ustanovila stolica za avstrijsko kazensko stopanje, bi kandidatje izkušnje iz te stroke polagali na kakem avstrijskem vseučilišču. Seve imamo tu opraviti doslej samo s časnikarsko vestjo, katera utegne biti vsak čas dementirana.

»Vienac«, leposloven list, katerega izdaja »Matica Hrvatska«, izhajal boede prihodnje leto s slikami.

Božičnico imajo učenci »Nar. šole« v Št. Rupertu ob Velikovu prihodnjo sredo dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne. Na zelo bogato in primerno sestavljenem vsprejemu so govori, deklamacije in igri: »Jeza nad petelinom« in »Želodček«.

Vlak obtičal v snegu. Včeraj zjutraj je obojni vlak št. 912 v Ukvah na Koroškem radi prevelikega snega obtičal na progi in je mogel naprej šele po preteku dveh ur. Potovalci vsled tega niso mogli doseči zveze z beljaškim vlakom.

Nesreča na železnici. Brzovlak je dne 14. t. m. pri predoru v Št. Ilju na Štajerskem povozil ondotnega čuvaja in ga zelo nevarno ranil.

Povodom izrednega pomnoženega poštne prometa o božičnem času se bodo od 21. do 24. dec. podaljšale uradne ure pri tukajšnji predaji pošiljatev vožne pošte, in sicer tako, da se bodo od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer brez presledka vsprejemale pošiljatev. Občinstvo se zaradi tega z ozirom na lastni prid, kakor tudi na to, da pošti omogoči njeno težavno nalogo laže in ugodnejše rešiti, nujno povablja, da prinese kolikor mogoče že v dopoldanskih urah ali vsaj kmalu popoldne pošiljatev na pošto, ako želi, da se takoj isti dan odpošljejo. Da gredo poštne manipulacije hitreje in lažje od rok, se priporoča zavoje obsegu, teži in daljavi pota, katerega imajo narediti, primerno trdno in trpežno narediti in natančno in razločno nasloviti. Naslov sam naj se zapiše naravnost na papir, v platno ali v kar je blago zavito; če bi pa to ne bilo mogoče, naj se naslov na pošiljatev prišije ali pa tako prilepi, da se cel naslovni listek dobro in trdno drži, nikakor pa ne zadostuje, naslov samo s pečatnim voskom napečatiti. Zelo se priporoča tudi v pošiljatev pridetiti še drug taki naslov, ker je potem, ako se je odpre, pošti mogoče, dostaviti jo tudi, če bi se zunanji naslov izgubil ali pa tako izbrisal, da ga ni mogoče več brati. Želeti je tudi, da stranke spremnice pravilno napišejo in vsebino natanko naznanijo, da se jim ne delajo ovire pri predaji. Da bode mogoče dohajajoče pošiljatev hitreje dostavljati, se posamezne stranke kar najuljudneje prosijo, dostavljalca poštne pošiljatev kolikor mogoče hitro in nemudno odpraviti, t. j. hitro podpisati oddajne listke in poravnati pristojbine, kajti vsako tudi najmanjše zadrževanje zavira občutno ves promet.

Zopet falirana mažarska banka. Plemeniti Mažari imajo zdaj več finančnih talentov, kakor so imeli še pred kratkim roparjev. Senzacionalna bo obravnava zaradi najnovejše »afere« v »Ogrski banki za obrt in trgovino« (A magyar Ipar-és Kereskedelmi bank). Ravnateljstvo je spekuliralo kar naprej, da se ni vedelo prav, kako gre ta stvar. Akcionarji so postali radovedni in so v seji dne 24. novembra 1901. izvolili iz med sebe odbor, kateri naj ravnateljstvu gleda na prste. Zahtevali so, da jim naj ravnateljstvo odpre knjige. Gre se za celih 37 milijonov kron, o katerih neče dati ravnateljstvo nikakega pojasnila. Odbor je razposlal zdaj oklic na akcionarje v vse časnike, v katerem pravi: »Odbor je pri-

siljen nasvetovati akcionarjem, da takoj skličejo izreden občni zbor, ker je prepričan, da si more akcionar del svojega zaspekuliranega denarja nazaj prisvojiti le tedaj, ako te še sedaj poslujoče ravnateljske svetovavce, kakor tudi one, ki so že pred petimi leti se odtegnili odgovornosti, solidarično pokličemo na odgovor in jih zakonitim potom prisilimo, da povrnejo vsote, ki so jih zaspekulirali pod svojim bliščecim imenom, a na hrbtu akcionarjev«. Kakor se kaže, pride kmalu do pojasnila. Le vprašanje je, kdo ga bo plačal.

Glavnim predsednikom katoliških rokodelskih društev v Nemčiji, Avstro-Ogerski in Švici, je imenovan rektor č. gospod Franc Schweitzer. Novi predsednik je bil rojen 6. septembra leta 1866 v Düsseldorfu.

Mleka nočejo nositi v hiše. V Zagrebu so imeli donašalci mleka nek shod, na katerem so se pritoževali, da morajo zjutraj pri donašanju mleka predolgo ropotati na hišne duri, da se jim odpro, da porabijo preveč časa, predno zbude stranke, in so izvolili deputacijo, ki bode šla k mestnemu županu s prošnjo, naj se prepove donašanje mleka v hiše. Napravi naj se pod kontrolo magistratovo v vsaki večji ulici nekaka prodajalnica za mleko, kamor naj stranke same hodijo po mleko.

Kotiček za liberalce. »Narod« je včeraj prinesel vest, da je v pruskem Stargardu neki mesar, ki je »katoličan«, umoril dečka. Strašna tragedija za »klerikalizem«! A ta stvar postaja še gorostasnejša, če pomislimo, da je še zdaj po svojem krstnem listu »katoličan« neki žurnalst, ki je tat sukenj in cerkvenega denarja. Še tega naj imenujejo liberalci, da bodo ugonobili »klerikalce«! — »Narod« se je dal včeraj zapleniti, a tako previdno, da je takoj izšel v pripravljeni drugi izdaji. Zakaj? Zaradi štajerskega liberalnega odvetnika, ki je dal stvar v »Narod«... Priznavamo Stajercem njih upravičene pritožbe. A tem Stajercem, ki mislijo zaradi tega sedaj »Narod« proglasiti za naroden list, kličemo v spomin, da je »Narodova« stranka v zvezi z nemško-liberalno stranko, ki Slovence na Štajerskem zatira, in da je isti »Narod« tako navodilo dal tudi goriškim liberalcem, naj postopajo z Italijani skupno proti slovenskim »klerikalcem«. Faunus za grmom!

Jutri
javno predavanje
č. g. A. Plečnika
v »Katoliškem Domu«,
Začetek ob 1/2 8. uri zvečer. — Vstop prost.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. dec. Včeraj je predlagal dr. Žitnik, naj bi vlada dala iz državnih sredstev 4 milijone kron za ustanovitev kmetijskih zadrug. Pri raznih strankah je bil predlog simpatično vsprejet, vendar je predlog padel, ker se je vlada izjavila proti. Govorila sta dalje poslanca Žičkar in Pfeifer. Poslanec Žičkar je predlagal, naj bi se deželne zadruge delile po narodnosti. Za so glasovali samo Slovenci, Hrvatje, češki agrarci in češka poslanca Hruban in Stojan.

Dunaj, 17. dec. (C. B.) Poslanska zbornica je dovršila drugo branje zakona o kmetijskih zadrugah. Živahno ploskanje v zbornici.

Dunaj, 17. decembra. Današnja seja je bila začetkoma jako burna. Zbornica je odklonila predlog Bareutherjev, naj se v prihodnji seji otvori razprava o včerajšnjem govoru ministerskega predsednika, z 208 proti 23 glasovom. Za so glasovali samo Vsenemci, ki so ostale nemške poslance psovali z izdajalci in bojazljivci. Zbornica je vsprejela zakon o kmečkih zadrugah ter je na to pričela razpravo o §§ 59. in 60. obrtnega reda. Že jutri utegne biti zadnja zbornična seja pred prazniki.

Dunaj, 17. decembra. Časnikarske vesti, da je justični minister v principu priznal veljavnost izpitov zagrebškega vseučilišča tudi za tostransko državno polovico, so resnične. Sedaj se samo še vrše dogovori med justičnim in naučnim mi-

nistrom, bi li bilo iz kakega predmeta treba še potrebne izkušnje v Avstriji.

Dunaj, 17. decembra. Rektorjem „Pazmanija“ v Rimu je imenovan studijski ravnatelj pri oo. avguštinih prel. dr. Fischer-Colbrie mesto grofa Szechenyija, ki je imenovan škofom v Rabu. Novi rektor nastopi svoje mesto ob novem letu.

Dunaj, 17. decembra. Wolf je izjavil, da sprejme mandat, ako bode izvoljen. Pri zadnji deželnozborski volitvi v Wolfovem državnozborskem volivnem okraju je češki kandidat dobil 294 glasov, na kar je prišlo do ožje volitve med Vsenemcem in liberalcem. Ako bodo Čehi podpirali Wolfovega protikandidata, utegne prvi pasti.

Zagreb, 17. dec. Tukaj grozni valoviti potres ob 3. uri 16 minut popoldne. Središče Prilaz in Frankopanska ulica. Dimniki se rušijo, stropi padajo, ljudstvo beži iz hiš. Smer od juga proti severu. Strašno bobnenje. (Čutili so ga tudi v Rajhenburgu.)

Lvov, 17. dec. „Slovo Polskie“ javlja, da je vlada odločno nasprotna ustanovitvi laške univerze v Trstu, ker bi se s tem utegnil širiti iredentizem med laško akademsko mladino, pač pa je pripravljena utrakovizirati vseučilišče v Inomostu ter napraviti na tem vseučilišču nekaj stolice v laškem jeziku.

Lvov, 17. dec. Iz Rima povrniši se metropolit grof Szeptycki je zatvoril grško-katoliško semenišče v Lvovu radi gibanja med rusinskim dijaštvom.

Rim, 17. dec. Novi avstro-ogerski poslanik pri Vatikanu grof Szecsen je pooblaščen delovati na to, da bi sv. oče avstrijskega cesarja sprejel po obisku laškega kralja.

Rim, 17. decembra. Včeraj se je vršil v prisotnosti kardinalov in papeževga dvora tajni konzistorij. Pri tej priliki je imel sveti oče nagovor, v katerem je obžaloval, da mora govoriti o žalostnih mestu o veselih dogodkih. Izrazil je svojo bolelost nad načrtom zakona glede ločitve zakonskih zvez, ki ga namerava odobriti italijanski parlament. Papež je pojasnil, da bi tak zakon nasprotoval nauku katoliške cerkve, ter pozval kardinale, naj molijo k Bogu, da obvaruje Italijo v tako hudih časih. — Potem so bili imenovani armensko-katoliški nadškof za Lvov Theodorovicz, ter škofje Istvan Varossy in Szecheny, in naznanjeno imenovanje zadrškega nadškofa Dvornika.

Rim, 17. dec. Italijanska zbornica je včeraj izključila iz seje posl. Ferrija, ker ni hotel preklicati v zadnji

seji izgovorjenih besed. Ker se pa Ferri ni hotel ukloniti sklepu zbornice, je moral predsednik zaključiti sejo. Vihar v zbornici je bil nepopisen.

Zofija, 17. dec. Ministerski predsednik je naznanil v seji sobranja, da je vlada umaknila predlogo glede najetja posojila in podala ostavko. Sobranje je prekinilo zasedanje do rešitve krize.

Berolin, 17. decembra. Wolffov urad javlja: Kitajski cesarski dvor je 14. t. m. odpotoval iz Kaifengfu v Pekin in dospe tje 7. januarja.

New York, 17. dec. Argentinijska se je izjavila, da hoče prepričati z državo Čile poravnati prijateljskim potom.

Listnica uredništva:

A. G.: Doslej brezbarven, ako tak ostane, ne vemo.

Umrli so:

12. decembra. Štefanija Šuler, sprevednika hči, 2 meseca, Bohoričeve ulice 16, črvesni katar.

Zitne cene

dné 16. decembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad 1902	K 8-83 do 8-84
Rž za pomlad 1902	7-59 „ 7-60
Koruzza za maj-junij 1902	5-77 „ 5-78
Oves za pomlad 1902	7-69 „ 7-70

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april 1902	K 8-60 do 8-61
Rž za april 1902	7-31 „ 7-32
Oves za april 1902	7-34 „ 7-35
Koruzza za maj 1902	5-44 „ 5-45

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-45 do 9-15
južne žel.	8-60 „ 9-00
Rž	7-40 „ 7-60
Ječmen	7-20 „ 8-60
ob Tisi	6-75 „ 7-75
Koruzza ogerska, stara	5-70 „ 5-80
„ nova	5-35 „ 5-45
Činkvanti	6-80 „ 7-20
„ nova	6-30 „ 6-60
Oves srednji	7-60 „ 8-75
Fižol	7-75 „ 10-75

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrarji	Nebo	Pališina v mm.
16. 9. zveč.	733,8	0,7	sl. jzah.	oblač.	
17. 7. ajutr.	732,5	1,0	sl. jug	megla	25,6
17. 2. popol.	731,4	1,7	sl. sever		

Srednja včerajšnja temperatura 0,5° normale: -1,7°

Kemične barve za sobne slikarje, za zidarje ima trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice, v največji izbiri v zalogi. — Cene so nizke. 228 14 11-5

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. 413 35
Ponudbe pod „1.798“, Gradec, poste restante.

Zahvala. 1204 1-1

O priliki bolezn in smrti mojega preljubega in nepozabnega soproga, gospoda

Julija Juliani

izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, milim prijateljem in nancem za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu ter izražena sožalja.

Posebej izrekam svojo zahvalo prečast. duhovščini, nji na čelu prečast. gosp. dekanu M. Erjavcu, za poslednjo tolažbo in duhovniško vmeno čast. g. kapelanu J. Debevcu, blagorodnim go-podom c. kr. uradnikom, častitim damam, gospodom pevcem, darovalcem krasnih vencev, slovenskim časopisom, ki so se spominjali blagega rajnega v svojih predalih, kakor tudi vsem drugim udeležnikom, ki so spremili nepozabnega rajnika k poslednjemu počitku.

Bog vsem stotero povrni!

Žalujoča Josipina Juliani.

897 Priznana naravna 32-28

istrska vina

pošiljata po nizki ceni

Rebec & Zalaznik, Pulj.

Razpisana je

služba cerkovnika (organista)

v št. Juriju na Strmciu, pošta Vrba na Koroškem. Cerkovnik ima ob enem gostilno. 1197 3-2

Več pové cerkveno predstojništvo.

Za božične in novoletne praznike

prporočam ugodno svojo največjo zalogo in najlepšo izbero

srebrnih in zlatih žepnih ur, stenskih ur, ter zlatnine in srebrnine, vse po najnižji ceni.

Najnovejši ceniki so franko in zastoj na razpolago.

Pripravna

božična darila

priporočata

Gričar & Mejač

Ljubljana,

196 6-3

Prešernove (Slonove) ulice 9.

Dunajska borza.

Dné 16. decembra.

Skupni državni dolg v notah	99-15
Skupni državni dolg v srebru	99-05
Avstrijska zlata renta 4%	118-70
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-95
Ogerska zlata renta 4%	118-70
Ogerska krona renta 4%, 200	94-15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1594-—
Kreditne delnice, 160 gl.	654-—
London vista	239-27 1/2
Wemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-17 1/2

Dné 16. decembra.

20 mark	23-44
20 frankov (napoleonov)	19-05
Italijanski bankovci	93-70
C. kr. cekini	11-32
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	190-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	172-—
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96-60
Tisne srečke 4%, 100 gl.	146-25
Dunavske vravnave srečke 5%	265-—

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	105-75
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-60
Prijoritete obveznice državne železnice	434-—
„ južne železnice 3%	319-50
„ južne železnice 5%	118-40
„ dolenjskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	404-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	500-—
Avstrijskega radečega križa srečke, 10 gl.	49-65
Ogerskega	24-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	17-45
Rudolfove srečke, 10 gl.	65-—

Salimove srečke, 40 gl.	220-—
St. Genois srečke, 40 gl.	241-—
Waldsteinske srečke, 20 gl.	—
Ljubljanske srečke	73-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	260-—
Akcije Ferdinandove sav. želez., 1000 gl. st. v.	5510-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	836-—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	68-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	138-—
Montanska družba avstr. plan.	398-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	420-—
Papirnih rubljev 100	253-50

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasniti v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.